

La rectoria

(ALDC, III, 538. La rectoria)

Rectoria i *abadia* es reparteixen majoritàriament el territori. *Rectoria* és un der. de *rector* amb el suf. *-ia*, i del significat de ‘càrrec de rector’ va passar al de ‘casa del rector’ (s. XIV) (cf. *escrivania* ‘ofici d’escrivà’ → ‘despatx o oficina de l’escrivà’); presenta diverses variants a causa d’una metàtesi (*rupteria* 22, *ructeria* 50, 56, *rudderia* 1, 11), d’una ultracorrecció (*rebduria* 16, *repturia* 43), d’una assimilació a la dental (*rettoria*, *rittura* 7, *rutturia* 55) o d’una simplificació del grup *-CT-* (*retoria* 130, 143, 145) (veg. mapa 300).

Abadia (var. *badia*, per afèresi, o *badia del rector* 147) procedeix del baix llatí *ABBATIA*, der. de *ABBAS*, pres del gr. *ABBAS* ‘pare’, amb el suf. *-ia* –amb accentuació grega–, propi de mots que indiquen una idea col·lectiva o una condició social; es troben doc. al s. VII i en el llatí de Catalunya, entre els segles X–XII, amb el sentit de ‘conjunt d’edificis, terres i possessions pertanyents a un monestir regit per un abat o una abadessa’. A través de ‘parròquia; església rural’ hauria passat a ‘rectoria’ (s. XIII), ajudant-hi

potser el sintagma *casa abadía* (< *casa de l’abadia*), usat en algunes poblacions valencianes (cf. semblantment fr. *cure* ‘parròquia’ (← ‘direcció espiritual d’una parròquia’) → ‘rectoria’).

Altres mots tenen com a nucli *casa* (*casa rectoral* 69, 131, 136, var. *casa rectorial* 131; *casa parroquial* 85, 139, 147, 165, 179, 181; *casa del rector* 149, 178; *casa del capellà* 5, var. *casa el capellà* 136; *casa del cura* 186, 187, 190, var. *casa el cura* 189, *casa del curato* 134; *casa del vicari* 132, 134, var. *casa el vicari* 138, *cal vicari* 125; *ca* (< *casa*) *mossèn* 83, 84). Són mots locals *presbiteri* 2 (var. *presbiteri* 9), que deu ser tributari de l’oc., on també trobem *presbiteri*, *vicaria* 137, on resideix el vicari, *parròquia* 165, per metonímia, i l’inadequat *sacristia* 157. Són mots normatius *rectoria* (‘càrrec, oficina del rector d’una església’, des del *DG_I*, 1932 → ‘oficina i habitatge del rector d’una església’, des del *DIEC_I*, 1995) i *abadia*, des del *DIEC_I*, 1995.

